

Nr 112.

Av herr **Österström**, om medgivande av rätt för kvinnliga lärjungar att vinna inträde i högre allmänt läroverk.

Den förändrade ställning inom vårt samhälle, som kvinnan erhållit genom under de senare åren genomförda reformer — hennes politiska jämlikhet med mannen och hennes ökade möjligheter att såsom befattningshavare verka i statens tjänst — har givit starkare eftertryck åt kravet på åtgärder från statens sida i syfte att bereda den kvinnliga ungdomen nödig uppfostran och utbildning. Statens åtgärder för främjande av den högre undervisningen i vårt land hava under långa tider varit ensidigt inriktade på tillgodoseendet av den manliga ungdomens bildningsbehov, och de allmänna läroverken voro under hela 1800-talet samt några år in på detta århundrade uteslutande gosskolor. Numera äro emellertid statens samskolor tillgängliga för flickor, liksom även universiteten och högskolorna, medan däremot alltjämt de större städernas realskolor samt gymnasierna äro stängda för dem. I fråga om utbildningen till studentexamen, vars avläggande är en förutsättning för tillträdet till flertalet av de statstjänster, av vilka kvinnorna numera kunna bli innehavare, äro de alltjämt hänvisade till ett fåtal enskilda eller kommunala läroanstalter, vadan flickornas utbildning i detta hänseende i regel ställer sig betydligt svårare och kostsammare än gossarnas. Detta förhållande står i uppenbar strid med den grundsats, som en av det gamla lantmannapartiets ledare under en debatt i andra kammaren 1886 formulerade så, att «en flicka bör hava samma rätt att få undervisning av det allmänna och till likadant pris som en gosse» — en grundsats, vars rättvisa numera ingen lärer vilja bestrida.

Ett steg i riktning mot förverkligandet av detta berättigade önskemål, vilket funnit varma förespråkare i Sveriges riksdag redan för snart fyra årtionden sedan, skedde när Kungl. Maj:t den 27 maj 1920 på framställning av statsfullmäktige i Eksjö medgav rätt jämväl för kvinnliga lärjungar att vinna inträde vid det med realskolan i Eksjö förbundna kommunala gymnasiet. Enahanda medgivanden hava senare lämnats be-

träffande de av kommunen bekostade gymnasielinjerna vid högre allmänna läroverken i Ystad och Hudiksvall.* De erfarenheter, som vid dessa läroverk vunnits i fråga om samundervisning å gymnasiestadiet, hava visat sig genomgående gynnsamma, och det har därför varit en mycket förklarlig önskan hos de sistnämnda kommunerna att få medgivandet om flickornas deltagande i undervisningen utsträckt även till den av staten bekostade gymnasielinjen, i synnerhet som de båda linjernas lärjungar i vissa ämnen åtnjuta gemensam undervisning. Redan år 1911 hade en framställning i detta syfte gjorts av Hudiksvalls stadsfullmäktige, men denna, liksom liknande framställningar från Visby (1915) och Ystad (1921), av vilka den senare tillstyrkts av skolöverstyrelsen, kunde icke av Kungl. Maj:t bifallas, då riksdagen ej lämnat sitt medgivande. Nu senast föreligger en av stadsfullmäktige i Härnösand till regeringen ingiven, av länsstyrelsen tillstyrkt framställning, att även flickor måtte få intagas som elever vid högre allmänt läroverk.

Dessa upprepade ansökningar från de kommunala representationernas sida ådagalägga, att det här gäller icke blott ett abstrakt rättskrav utan också ett praktiskt behov, som inom många samhällen i vårt land gör sig starkt gällande. Icke mindre än 33 svenska städer äga samtidigt flickskolor och högre allmänna läroverk, och endast i två av dessa städer hava genom kommunens ingripande flickorna beretts tillfälle att begagna sig av statsläroverkens gymnasieundervisning. Där alltså brodern genom statens försorg kan nå fram till studentexamen, är i regel detta system förmenat. Då härtill kommer, att i flera av dessa läroverk antalet lärjungar i gymnasieringarna icke är större, än att det skulle kunna ökas utan att medföra förhöjda kostnader för det allmänna, synas goda skäl tala för de gjorda framställningarna.

I avvaktande på den förestående skolreformen, som över hela linjen torde komma att tillgodose önskemålet om lika möjligheter för kvinnliga och manliga lärjungar att begagna sig av statsläroverkens undervisning, men som, enligt vad av skolkommissionens betänkande framgår, icke är avsedd att fullständigt genomföras under de närmaste åren, har undertecknad velat genom denna motion lägga under riksdagens omprövning frågan, huruvida icke på förut nämnt sätt redan nu åtgärder böra vidtagas för att bereda kvinnliga lärjungar vidgade möjligheter till högre skolutbildning och för att till rimliga mått nedbringa de enskildas kostnader för denna utbildning.

* Vid de kommunala gymnasierna i Eslöv och Landskrona, vilka tekniskt sett äro enskilda läroanstalter, har Kungl. Maj:ts medgivande icke erfordrats för införande av samundervisning.

På grund av vad sålunda anförts, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte, i samband med bifall till punkt 133 i statsverkspropositionens åttonde huvudtitel, medgiva rätt för kvinnliga lärjungar att vinna inträde i högre allmänt läroverk i den utsträckning och på de orter, där sådant kan ske utan att medföra ökade kostnader för statsverket.

Stockholm den 21 januari 1923.

Ivar Österström.
